

NARODNI DNEVNIK

Izbija vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštneškem ček. uradu št. 13.653.

Sedanji volili i boj.

Malokdaj je bil volilni boj tako mlačen in tako kasen, kakor je sedaj, komaj dva slaba tedna pred volitvami. Malokdaj pa je bil tudi tako nezanimiv in tako vsebinsko prazen kakor letos. V glavnem se ponavljajo samo že stokrat rabljene in zato tudi večinoma že izrabljene strankarske fraze. Pa tudi metode so ostale skoraj čisto neizpremenjene. Nasprotnikove napake se prebirajo z isto vnemo kot lažne vrline. In tudi ona smešna vprašanja: Kaj pa je dosegel Korčec, kaj pa je dosegel Pucelj, kaj pa je dosegel Žerjav, se ponavljajo z isto vnemo, ko vedno, pa čeprav vsi vemo, da nobeden ni mogel nič posebnega doseči in tudi ne bo mogel doseči, dokler ne bo v Beogradu vladal drug sistem. Mlačen in brez prave vsebine je sedanji volilni boj in tudi brez vsake senzacije. Edino SDS je ostala zvesta sebi in poskrbela tudi v sedanjem volilnem boju za senzacijo, ki pa je tako narejena, da bo težko dosegla svoj uspeh. Je to senzacija s francoskim vinom.

In vendar bi mogel biti ravno boj za oblastne skupščine nad vse pozitiven. V prvi vrsti bi moral pomeniti ta boj najsilnejšo propagando za samoupravne pravice pokrajin. Jasno je, da bodo morale pokrajine prestati še marsikak težaven boj z osrednjo vlado, predno bodo postale v resnici samoupravne. Narod že sedaj uspešno boji za to, da bi moral biti eno prvih načel sedanjega volilnega boja ter vzbuditi med narodom tako zanimanje za volitve, da bi že veljanska udeležba pri volitvah bila najsilnejša manifestacija slovenskega naroda, da hoče imeti svojo samopravo.

Drug važen moment oblastnih volitev je — slovenstvo. Brez vsega je jasno, da bosta oblastni skupščini v Mariboru in Ljubljani silno okrepile pozicijo slovenskega naroda in mu dale organizacijo, ki jo je dosedaj zelo pogrešal. Obe te skupščini pa bosta mogle uspešno delovati le, če bo njih dele kolikor mogoče složni, in če ne bo strankarstvo oteževalo delovanja obeh skupščin. Zato bi po našem mnenju morale oblastne volitve povdariti slovenstvo v tem zmislu, da smo vsi Slovenci, da imamo vsi en interes in da zaradi tega tudi strankarsko naprotje ne sme biti predaleč. O lastne skupščine morajo postati forum, kjer se vsi združijo k skupnemu delu, kjer vsi mislimo v prvi vrsti na skupen cilj, ne pa na to, kar nas loči. Če pa sodimo po sedanjem volilnem boju, tedaj vidimo, da je strankarski interes edino merodajen in oblastne skupščine bodo imele v prvi in skoraj edini vrsti samo ta namen, da se strankarski boji odigrajo do konca. Mesto da bi oblastne skupščine povečale čut slovenske skupnosti, bodo povečale samo ločitev naroda po strankah. Naša nacionalna organizacija pa bo od tega nujno trpela.

Velika naloga oblastnih skupščin bo, da dvignejo naše gospodarstvo. Vsi brez razlike trpimo od gospodarske krize in ta zavest mora pri nas vseh prodreti, ker samo potem bomo gospodarski krizi v resnici kos. Mi rabimo složno delo vseh ljudi, ki so odločilni na gospodarskem delu. Sloga teh ljudi bi se morala pokazati že sedaj pri oblastnih volitvah, ker bi bila ta sloga najmočnejše jamstvo za uspešno gospodarsko delo oblastnih skupščin.

Samoposebi se razume, da morajo vse stranke hvaliti sebe in navadati nasprotno stranko in da ne morejo biti v volilnem boju vedno objektivne. Toda tudi ozirom do lastne stranke ne bi smeli iti tako daleč, da bi zakril skupen in enoten cilj vseh, ker mi moramo priti do složnega

Odkrit atentat macedoncev proti Hermannu Wendlu.

Frankfurt, 10. jan. Tukajšnja policija javlja, da je od zane leve strani dobila vest, da neka skupina makedonskih emigrantov pripravlja atentat na književnika Hermannu Wendla. Dva člana te skupine bi se imela približati Wendlu

in ga ubiti. Wendla hočejo umoriti, ker so makedonski emigranti nezadovoljni s tem, kar on piše o Makedoniji v raznih svojih knjigah in članih. Policija ima že sledi za zarotniki in jih bo kmalu zagrabila.

Volilni shodi St. Radica.

Zagreb, 10. januarja. Stjepan Radić je v spremstvu ministra dr. Krajača, ki je včeraj prispel iz Zagreba, in v spremstvu nekaterih narodnih poslancev odpoval v Lečevičko krajino, kjer je idoč od sela do sela imel včeraj sedem zborovanj, na katerih je bilo nad 7 tisoč seljakov. Na celotni poti se je opazila enodušnost seljakov HSS. Edino v Lečevici je nekoliko disidentov vzklikalo Žirliću in nekoliko Pribičeviću. V Sinju je skupina samostojnih demokratov in Orjunašev vzklikala Pribičeviću, ko je imel Stefan Radić govor, a so jih takoj seljaki razgnali.

Prvo zborovanje je imel Radić v selu Radošću, kjer je naglašal, da je ukinjena »obznanja« in da so sedaj seljaki gospodarji države in dala vsakemu svojo pravico. Drugo zborovanje je bilo v Lečevici, kjer je govoril Radić proti disidentom, ki so hoteli napraviti zmedo v narodu. Zato je prišel sam osebno. Nismo se poznali. Bila vam je bliže Italija, ker so vaši mornarji često vozili v Italijo. Zagreb vam je bil daleč, ker ni bilo železnice. Po vojni pa se je situacija spremenila. Dosegli smo, da imamo seljake v upravi države in da se moremo pobrigati za napredek naših vasi. Mi hočemo mir tudi v zunanji politiki. Treba je, da se na Črnem morju sestanemo z Rusijo. Nikakor nismo bežali in tudi ne bomo bežali pred Italijo. Biti moramo modri in voditi moramo pametno politiko s svojimi sosedi. Z Rusijo bomo vzpostavili diplomatske odnose in sklenili trgovsko pogodbo. Ni res, da sta Dalmacija in Črna gora pasivni, ker je tu bister in delaven narod, samo vlada mora pomagati. Treba

je napraviti prometno zvezo s Bosno in Hercegovino in zgraditi dobre ceste in železnice. Zemlja mora ostati v seljaških rokah. Nato je obrazložil dr. Krajač, kaj vse je HSS storila v vladi.

V selu Dugoba je imel Radić krajši govor. Nato je odšel okrog poldne v selo Gidavac, kjer je bilo zbranih nad 1500 ljudi. Radić je poudarjal veličino seljaškega pokreta. Hrvatski narod je danes kolovodja dela v državi. Vzlika kralju, o katerem pravi, da dobro pojmuje seljaški pokret in posveča skrb seljaškim potrebam.

Krajše govore je imel Radić v selih Nevolič, Gornji Muč in Donji Muč. Dejal je, da je cela Dalmacija zapuščena, šolstvo nerazvito, ceste v bednem stanju, močvirja neizsušena, luke zapuščene, z eno besedo, prišel je čas, da se Dalmacija preporedi v vsa em pogledu. Ako bi bila HSS dobila mandat za sestavo vlade, bi imeli gotovo Hrvata za predsednika vlade.

Za Radićem je govoril dr. Krajač, narkar je bil sestanek v selu Vrbe — ko je povorka prispela v Senj, je bil Radiću prirejen svečan sprejem.

Danes priredi Radić nekoliko zborovanj v okolici Sinja in pride zvečer v Knin. Jutri bo nadaljeval zborovanja v Kninu in Darnišu, nato pa pojde na Vis, kjer ostane dan in pol. Z Visa gre potem na Hvar. Za četrtak zjutraj je sklican okrajni sestanek vseh organizacij splitskega okraja v Solinu. Zborovanje bo predsedoval Stjepan Radić. V četrtak popoldne bo imel Radić javno predavanje v Splitu.

popoldne je bila v prostorih konzulata žanjanka. Naš generalni konzul je v svojem nagovoru naglašal viteštvo našega kralja in plemenitost kraljice Marije. Poudarjal je, da se je za svojega dveletnega bivanja na Reki vedno prizadeval izogibati neljube incidente, kar mu je tudi uspelo. Vedenje našega elementa na Reki je prav korektno. Pripomnil je tudi, da bi se morali za naše mnog številne siromake na Reki pobrigati naši imovitejši državljani. Z osnovanjem naše narodne čitalnice je napravljen važen korak v kulturnem napredku Reke.

Podpredsednik narodne čitalnice dr. Pachany se je zahvalil konzulu za njegovo delovanje. Potem se je kasno v noč razvila prijetna zabava.

RADIKALNI SHOD V OSIJEKU.

Osijek, 10. januarja. Radikali so imeli volilni shod v Djakovu. Govoril je tu Momčilo Ivković.

VOJAŠKO SLUŽBOVANJE NE BO V FRANCIJI SKRAJŠANO.

Pariz, 10. jan. Vojni minister je izjavil sotrudniku »Tempsa«, da ne more uvesti enoletne vojaške službe v Franciji pred letom 1930.

dela vseh Slovencev, ali pa bomo padli še v težjo krizo.

Z dugimi besedami: volilni boj bi moral povdariti le različnost v svetovnem, kulturnem in socialnem oziru, a zato bi

Politično mrtvilo v Beogradu.

Beograd, 10. jan. Čeprav so se božični prazniki že končali, je tudi še včeraj v političnem življenju vladalo zatišje, ker je bil včeraj praznik sv. Štefana in so mnogi na ta dan slavili svojo krstinsko slavo. Ministri so hodili čestitat. Ministrski predsednik Uzunović se je dolgo časa mudil v svojem kabinetu. Tam so ga posetili minister dr. Milan Srškić, ki se je vrnil s praznikov iz Sarajeva, ministra Boža Maksimović in minister dr. Nin o Perić, ki se je vrnil iz Šabca.

SENATNE VOLITVE V FRANCIJI.

Pariz, 10. jan. Pri včerajšnjih senatnih volitvah je bilo od 108 senatorjev izvoljenih 63. Izvoljeni so bili: 2 konservativca, 17 republikancev, 14 levčarskih republikancev, 6 neodvisnih radikalov, 20 radikalov, 1 socialni radikal, 1 socialistični republikanec in 3 socialisti. V 44 slučajih so potrebne še nadaljne volitve, v enem slučaju pa rezultat še ni znan.

SUŠAK HOČE POSTATI PROSTA LUKA.

Sušak, 10. jan. Na inicijativo zveze trgovcev na Sušaku se je tam začela akcija, da se ožnuje odbor, ki naj dela na to, da se Sušak preglati za presto luko. V ta namen se bodo poslale vloge na pristojna ministarstva v Beogradu.

PRIBIČEVIĆ PROTI RADIKALNI STRANKI.

Beograd, 10. jan. Včeraj dopoldne je imel Svetozar Pribičević v dvorani Kazine zborovanje pred nekliko stotinami svojih pristavev. Pribičević se je v svojem govoru bavil z oblastnimi volitvami. Skušal je ironizirati Uzunovića, trdeč, da nosi Uzunović odgovornost za sestavo sedanje vlade, ki jo nazivlja vlado manjšine. Plediral je za pregrupiranje strank, ker so vse stranke nastale v predvojni dobi, ko so bile še druge razmere in potrebe. Za radikalno stranko pravi, da je izgubila raison d'être že pred smrtjo in po smrti Nikole Pašića in da mora likvidirati.

NAPETOST MED MEHIKO IN ZEDINJENIMI DRŽAVAMI RASTE.

London, 10. jan. Po poslednjih vestih iz Newyorka, utegne, kakor sodijo tam, močnejši politični krogi, vsak čas nastati konflikt med Zedinjenimi državami in Mehiko. Listi so že prinesli vesti, da so prekinjeni diplomatski odnosi med Washingtonom in Mehiko. Te vesti pa so bile kasneje demantirane.

NEMIRI V HOL. INDIJI SE TRAJAJO.

Pariz, 10. jan. Iz Batavije javljajo, da je situacija pri Padangu še vedno kritična, ker ustaši hujskajo narod. Napadli so trdnjavo Capellen, ki je ena izmed glavnih centrov. Vojaki so ustaše odbili in jih 550 zajeli. Mnogo jih je bilo postreljenih.

SPORTNE VESTI.

Zagreb, 10. jan. Včeraj se je odigralo prvo kolo nogometnih tekem za Balokovićev pokal. Bile so se naslednje tekme: Hašk : Graničar 8 : 0, Makaby : Pekarški klub 5 : 2, Gradjanski : Uskok 7 : 1, Concordia : Slavija 11 : 0, Croatia : Amateur 10 : 1, Derby : Sloga 21 : 0 (!), Ferrara : Olympia 1 : 2, Grič : Zmaj 5 : 1, Viktoria : Typografija 13 : 0, Zvezničarji : Slaven 3 : 1, Atena : Zagrebački sportski klub 4 : 3, Sokol : Croatia 8 : 1, Borevgaj : Unitas 7 : 0, Maksimir : Zagreb 3 : 2.

Camillo Morocutti:

Politika sporazuma Nemcev v Sloveniji.*

Zasluga novega vodstva Političnega in gospodarskega društva Nemcev v Sloveniji je, da je sprejela v program svoje politike manjšinsko politiko sporazuma ter aktivnega sodelovanja s Slovenci. Kljub temu, da je manjšinska politika popolno v smislu razvoja stremeljenj splošne manjšinske politike po prvem in drugem ženevskem manjšinskem kongresu, kljub temu, da temelji na zrelem in mirnem prevdaru in da pomenja vse-skozi lojalno in državotvorno politiko, kljub temu se očitajo tej edno pravilni manjšinski politiki Nemcev v Sloveniji najtežji očitki z leve in desne strani.

Politika, kakor jo danes zastopa novo vodstvo Političnega in gospodarskega društva s premislekom in z obvladanjem samega sebe, je politika, ki jo zastopajo naši nemški rojaki v Češkoslovaški in Rumuniji, kakor tudi v zatirani Južni Tirolski.

To je političen aktivizem manjšin, je velika linija manjšinske politike, ki naglašava zvestobo do države, je to politika politične odgovornosti, kakor se je pokazala na prvem in drugem ženevskem manjšinskem kongresu pod iniciativnim vodstvom dr. Josipa Wilfana.

Vsebinska te nove in evropske manjšinske politike bi se mogla karakterizirati takole: **aktivno politično sodelovanje v državi, lojalni sporazum in skupno delo z naravno večino pri popolnem varovanju narodnih in kulturnih svojstev manjšine.** Posledno temu streme vse evropske manjšine za ono obliko narodne in kulturne enakopravnosti in samouprave, kakor je danes že praktično izvršena v Estoniji in Latiški s šolsko in kulturno avtonomijo in kot se danes pripravlja in razpravlja o njej v Češkoslovaški, v Rumuniji, v Nemčiji in v Avstriji. To aktivno manjšinsko politiko, ki je popolnoma nadomestila stare obrabljene in nesodobne manjšinske politične metode negativizma in irredente, to aktivno državotvorno ženevsko manjšinsko politiko je pričelo udeleževati in propagirati tudi novo vodstvo Političnega in gospodarskega društva. Zasluga novega društvenega predsednika je, da je od vsega začetka pokazal ne samo zanimanje za ženevsko manjšinsko politiko, za problem avtonomije in za aktivno manjšinsko politiko, temveč tudi voljo za uresničenje teh idealov. Le njegovi dejanski pomoči se je zahvaliti, da je bil lani izročen koroški deželni vladni memorandum o avtonomiji. Vprašanje avtonomije napreduje na Koroškem, o njem se razpravlja v Avstriji in v Nemčiji in kakor slišimo so se začele pripravice za zakonsko ureditev manjšinskega vprašanja na podlagi kulturne avtonomije.

Nemci v Sloveniji so sodelovali, čeprav s skromni meri, pri razvoju problema kulturne avtonomije manjšin v Srednji Evropi. Popolnoma pravilno se je na tem mestu omenilo v letnem političnem pregledu, da je neopravičljiva napaka vseh slovenskih strank brez razlike, da niso zavzelo k lanskim spomenici Nemcev v Sloveniji o avtonomiji prav nikakega stališča. Velika misel avtonomije in federalizma je vodilna misel ne samo bodoče notranje in mednarodne politike, temveč predvsem tudi vodilna misel vsake konstruktivne manjšinske politike v Evropi. Nemci v Sloveniji upamo, da ne bo največja stranka v pokrajini, katere program je zgrajen na osnovi avtonomije in federalizma, omejila te ideje le na čisto politično in administrativno področje, nego, da ga bo razširila tudi na polje pozitivnega in gospodarskega sodelovanja Nemcev in Slovencev.

S strani socialnih demokratov se je očitalo sedanji politiki Nemcev v Sloveniji, da je to neka ad hoc ustvarjena konjunkturalna politika za ohranitev buržoaznih strankarskih interesov. To naziranje kaže popolno nepoznanje manjšinske političnih ciljev narodnih manjšin po že-

nevskih kongresih, ciljih, ki si jih je prisvojilo sedaj tudi vodstvo Nemcev v Sloveniji. Na mi bo dovoljeno, tu mimogrede omeniti, da je pokazal nemški socialnodemokratski vodja Breitscheidt s katerim sem govoril v Ženevi o manjšinskih vprašanjih, prav veliko zanimanje in razumevanje za evropsko usmerjeno nadnarodno ženevsko manjšinsko politiko. Kajti ta program je zgrajen na naravno kulturnem delu, na ljudsko socialnem in na vzajemnem delu v najboljšem smislu besede.

Tudi mi Nemci v Sloveniji, nočemo izvajati kakke navadne politike ali celo strankarstva, naš cilj je kulturno delo, vajejnost, socialna pomoč ter pametna, realna in predvsem poštena gospodarska politika. Tudi tu se kaže prav razveseljav elan pri novem vodstvu Političnega in gospodarskega društva Nemcev v Sloveniji. Vsekakor je smatrati za socialno delo, da je zagotovljena s strani Političnega in gospodarskega društva vsakemu nemškemu rojaku, ki je brez sredstev, vsakemu nemškemu delavcu brezplačna zdravniška in pravna pomoč. Kakor čujemo se do ta socialna pomoč nemške manjšine še izpopolnila; vsaki revni nemški ženi se bo nudila brezplačna pomoč, razven tega pa se ji bo preskrbela primerna denarna podpora pri porodu. Določeni so tudi nadaljni socialni delovni cilji: neka naša rojkinja je že dala na razpolago prostor za zgradbo zdravilišča za bolne otroke. Jasno je, da se bodo nudile te ugodnosti predvsem nemškim otrokom.

Z ekstremnih desničarskih slovenskih krogov leti na nemško politiko sporazuma v Sloveniji naravnost groteskni očitki, da pomenja ta politika izpodkopavanje slovenske narodne enotnosti in pangermansko ogroženje Slovenije. Tu se kaže stara osnovna napaka šovinistične protinemške slovenske mentalitete, ki se še vedno vzdržuje kot bolesta Nemcem sovražna pojovna mentaliteta. Ti ekstremni krogi gredo gladko preko elementarnih geografskih, etnografskih in gospodarskih dejstev. Kajti čeprav je naša manjšina v Sloveniji še tako majhna in razcepljena, ona je še vedno del sedemdeset milijunskega nemškega naroda, največjega in najbolj delavnega kontinentalnega naroda v Evropi, ki meji v najširšem obsegu na dvomilijonski slovenski narod.

Iz teh osnovnih dejstev slede za vsakega slovenskega realnega politika gospodarske, kulturne in ne nazadnje tudi zunanje politične in manjšinske politične nujnosti in potrebe za lasten narod in za lastne slovenske manjšine v Italiji in v Avstriji, katerih ne sme noben politik prezreti, če v resnici skrbi in se v polni meri zaveda odgovornosti za nacionalno in gospodarsko blagostanje svojega naroda.

Da so se Nemci v Sloveniji, ta nemška obmejna manjšina par excellence, koalirali pri oblastnih volitvah z največjo stranko v Jugoslaviji in z največjo stranko v Sloveniji, to ni samo trenutnega taktičnega in političnega pomena pri volitvah, nego temeljnega manjšinsko-političnega pomena. Ta koalicija Nemcev s Slovenci je izraz osnovne manjšinske politike v smislu aktivizma, poštenega sporazuma in pozitivnega sodelovanja. Z vidika nastajajoče politične situacije v Evropi, pri čemer ima Nemčija že danes vodilno mesto, pa pomenja ta koalicija za slovenski narod ne samo notranje-političen, temveč tudi manjšinsko političen in zunanje-političen uspeh.

Nam Nemcem v Sloveniji gre za načelno, za pošteno politiko, za opustitev mržnje in medsebojne napetosti. Kako resno nam je na tem, da se ustvari nova duhovna in politična atmosfera, je razvidno tudi iz tega, da se ravno sedaj ustanavlja v Jugoslaviji nemška liga za Zvezo narodov in mednarodni sporazum. K ustanovitvi te lige je bistveno pripomogel tudi predsednik Političnega in gospodarskega društva Nemcev v Sloveniji. Kot sedež te lige je določen Maribor. Nemška liga za Zvezo narodov in mednarodni sporazum bo pomenila v dosedaj z medsebojno mržnjo navdanem obmejnem Mariboru simbol novega duha solidarnosti narodov.

Naj ta novi, nadnarodni evropski duh krepko navda tudi slovenski narod in njegove odgovorne voditelje. Le v tem duhu more prospevati resnična in živa narodnost.

Kooperiranje Nemcev v Sloveniji z največjo stranko v Sloveniji in z največjo stranko v državi pri oblastnih volitvah pomenja prvi začetek. Naj bo ta koalicija začetek novega pokreta, ki se dostojno uvršča v splešen veliki evropski pokret proti sovraštvu in mržnji ter za spravo med narodi.

Politične vesti.

— Razmerje med Rusijo in Italijo se je ohladilo. Na uvodnem mesu objavlja dunajski »Neue Freie Presse« dopis iz Moskve, v katerem naglašajo njen dopisnik, da se je razmerje med Italijo in Moskvo v zadnjem času silno hladilo. Rusija išče sedaj silke z balkanskimi državami, pa čeprav smatra Moskva balkansko politiko kot zelo nevarno. Dopisnik omenja dalje, da bi se moral že l. 1926 vršiti sestanek med Pašićem in Litvinovim. Sestanek pa je vsled obolelosti Litvinova odpadel. Dopisnik meni, da je bil to le prazen izgovor, ker osebe nikdar ne igrajo v sovjetski politiki odločilne vloge. Na brže je bilo tedaj sovjetom balkansko vprašanje še prezgodnje. Sedaj pa so Besarabija, od katere soveti nečejo odstopiti, dolge Albanije in kitajski dogodki povzročili poročen preobrat v ruski zunanji politiki in Rusija se je začela zanimati za balkansko vprašanje, ker upa z njim vzbuditi nasprotja med Franco in Anglijo.

— Volitve v Avstriji. Leta 1927 se vrše v Avstriji volitve. Predvsem se vrše volitve v parlament, katerega štiriletna funkcijska doba poteče 20. novembra tega leta. Po zakonu se morajo nove volitve razpisati najkasneje do začetka septembra, izvesti pa najkasneje mesec dni pred razpustom starega parlamenta. V tem zakonu ni predviden nepričakovan razrust parlamenta. Kriščen dan za stari parlament zna biti dan 15. marec, ko se bo pretrgal zakon o stornostem zavarovanju. Avstrijski parlament šteje 135 poslancev, izvoljenih v 25 volilnih okrajih. Dunaj voli 45 poslancev. Razen tega se vrše letos tudi volitve v nekatere deželne zbornice, kakor v dunajskih in nižjeavstrijski deželni zbor.

— Volitve v francoski senat. Včeraj so se vršile volitve v francoski senat. Voli se vsakokrat le ena tretjina senatorjev, katerih je vsega skupaj 310. Ker pa je izpolniti še nekaj drugih izpraznjenih mest, je bilo včeraj volitv 109 senatorjev. Volitve so indirektne. Senatorje volijo posamezni departmani na posebnih zborih, ki jih sestavljajo: 1. Poslanci departmana, 2. član okrožnega sveta, 3. člani okrajnih svetov in 4. delegati občin. Če šteje občina 10 obč. svetovalec, potem voli enega volilnega moža, če 12, potem 2 in tako dalje. Pariz, kot največja občina voli 30 senatnih volilnih mož. Teh šteje danes Pariz 1050, od katerih pripada okoli 400 nacionalnemu bloku, okoli 850 raznim socialističnim skupinam in ostali levitarskim meščanskim strankam. Če pri prvih volitvah ne pride do izvolitve senatorjev, potem se vrše ožje volitve. Dosedaj je imel senat neznanstveno levitarsko meščansko večino (157 senatorjev), katere je običajno podpiralo tudi 6 socialističnih senatorjev. Ta večina pa je bila zelo nezanesljiva, ker so vsi senatorji precej konservativno navdahnjeni. Največje zanimanje vlada za kandidature Milleranda, voditelja nacionalnega bloka. Kandidira v Parizu. Pri polizkusnih volitvah je sicer propadel, toda ni izključeno presenečenje. Pri pomniti je, da se senatski kandidat vsem volilecem osebno predstavi in z njimi govori o njih težavah. Ker se dajejo pri Francozi ob novem letu darila, so se te navade poslužili tudi nekateri senatski kandidati. In najbrže ne brez uspeha.

— Napetost na Kitajskem padla. Izpraznitev angleške nasebine v Hankovu je povzročila v angleških listih ogorčene komentarije, ker da je s tem katastrofalno padel ugled Velike Britanije na vsem Daljnem vzhodu. Zlasti v Sangaju je vladalo valed tega med angleškimi kolonisti silno razburjenje. To se je precej poleglo, ko se je doznalo, da je bil sklenjen med kantonsko vlado in angleškim konzulom nov sporazum in je angleško vojaštvo zopet zasedlo angleško nasebino v Hankovu. V Hankovu vlada sedaj mir in je položaj manj napet. Vendar pa še ni nevarnost novih konfliktov odstranjena.

— Ameriški vojaki v Nikaragui Severoameriške Združene države so odkrito nastopile v korist generala Diaza. Ko je bil ta pred mestom Managua od generala Saeza uničeno pobit in bi morale njegove čete vstopiti v mesto Managua, so ameriške čete vstopile v mesto in ga proglasile kot nevtralnno cono. S tem je bil Diaz rešen. Obenem je Washington odredil, da je odšla ameriška vojna mornarica v Srednjo Ameriko in tako okrepil pozicijo generala Diaza. Intervencija Washingtona pa je rodila še druge in za ameriške milijarderje zelo neprijetne posledice. Panameriška misel je danes pokopana in latinska Amerika kliče glasno v boj proti angleški Severni Ameriki. Na čelu tega boja je Mehika, ki pridobiva vedno večje simpatije v vsej Srednji, a tudi Južni Ameriki. Napetost med Mehiko in Sev. Ameriko je silno narasla in morda pride že v najkrajšem času do odkritega boja. Zlasti če Mehika ne bo popustila v svojem boju proti raznim ameriškim petrolejskim in drugim družbam, ki Mehiko prav nekrščansko izrabljajo.

Francoski socialisti so ustanovili v Parizu volilni dnevnik »Populaire«. Glavni urednik lista bo socialistični poslanec Léon Blum.

Volilno gibanje. Narodna radikalna stranka v Ljubljani je imela v soboto dobro uspešno volilno sestanek za Trnovski in Dvorski okraj pri Mraku na Rimski cesti. Predsedoval je sestanek g. dr. Stare. Govorili so dr. Ravnihar, Dežman, inspektor Romah, ing.

Kregar, Ciril Zupan, Božič, Kureš, Možina in drugi. — Včeraj, v nedeljo je priredila radiokl. a stranka dva volilna s.oda v Zireh in v Rožah. Udeležba je bila ogromna, zlasti v Zireh, ker so mnogi zborovalci morali oditi, ker ni bilo več prostora v rest. prostorih ga. Kavčica. V Rožah je bil s. od v Go. benem domu Shodoma je predsedoval nosilec liste g. Kolclj, posestnik iz Vrha, govorila sta pa dr. Ravnihar in Dežman iz Ljubljane. — Nosilec liste za ljubljansko okoliščino dr. Modic je imel včeraj v s. remstvu dr. Zupaniča tri shode, na Igu, v Škofljici in v Brestu.

K iza antčne demokracije.

V soboto zvečer je priredilo agilno društvo »Soča« v restavraciji »Ljubljanski dvor« predavanje o »Krizi antične demokracije«.

Večer je otvoril v imenu »Soče« g. Švilič, ki je podal besedo predavatelju g. dr. Bajiču.

Dr. Bajič je nato v poljudnih besedah in priklapni obliki očrtal na kratko razvoj političnih form, v katerih so tekmo svoje zgodovine živlele pred približno 2000 leti razne grške države. Prvotno so imele grške države obliko nekatere patriarhalne monarhije. Kralj je bil oče naroda, njegov svečenik in vojskovodja hkrati. Z današnjimi izrazi bi označili to obliko vladavine fevdalno aristokratsko monarhijo.

Tekom časa se je nabralo v mestih polno takih oseb, ki so bile popolnoma brezpravne. Kot nujna posledica je nastal med njimi in med aristokracijo boj in demokracija, ki se je v grških mestih tako razvila, je plod večstoletne borbe. Prve pisane zakone je postavil Dracon, ki pa ni upošteval socialnih potreb, kakor jih je pozneši atenski reformator Solon, ki je odpravil fevdalnost in dal pravico sodelovanja v državi vsem. Vsi so imeli v Atenah glasovalno pravico. Prvotno so bili razdeljeni na štiri volilne kurije. Na čelu držve je bil najprej svet, vendar pa so se odnošali med svetom in ljudsko skupščino, katere član je bil vsak atenski državljani, tako spreminjali, da so pravice sveta prehačile čimdalje bolj na ljudsko skupščino, ki je postala nazadnje pravi suveren vladar države ter so prešle na njo popolnoma skoro vse javne funkcije in celo sodniško.

Taka splošna, neomejena demokracija, kjer je moral vsakdo direktno vplivati na vodstvo države, pa je povzročila razne trzavice v državi, od časa do časa se je pojavljala močna opozicija plemstva in nastopila je prišel že nov tip: tiran. Prvi tiran v Atenah je bil Lizistrates. Najvišjo svojo stopnjo je atenska demokracija dosegla za časa Periklesa, po njej je začela propadati. Perikles je dosegel sijajne uspehe v zunanji in v notranji politiki, znal je onesposobiti opozicijo plemstva in obenem vladati na temelju demokracije. Po Periklejevi smrti, po smrti močne osebnosti, pa so prišli na krmljo razni demagogi, kakor Cleon in drugi.

Prišlo so se razne perturbacije, sklenjen je bil celo zakon, da sme vsakdo predlagati spremembo ustave in zakonov. Razen demokratskih vlad so nastopali vsajih tudi vojaške vlade, ki pa se niso dolgo držale. Konec tej prvi anarhistični demokraciji pa so napravili Spartanci, ki so diktirali Atenam mirovno pogodbo in pri tem odpravili demokratski režim v Atenah ter uvedli oligarhijo.

Demokracija se je rozneje v Atenah ponovila. Vse bojačje stranke in stranke pa je izražala odpravila nova makedonska monarhija ter poznejši rimski imperij.

Svoje predavanje je predavatelj podprl z nekaterimi prav zanimivimi citati iz Platonove »Politee« ter iz Aristofanovih komedij.

Po predavanju dr. Bajiča se je razvil prijeten družben večer. Govoril je še prof. Pačič, gđ. Merlakova je prispevala ljubko deklamacijo, g. Gervais pa nekaj prav posebnih komičnih prizorov.

PRED OBOROŽENO INTERVENCIJO

ANGLIJE NA KITAJSKEM?

London, 10. jan. Reuter konstatira, da je angleški konzul v Hankovu delal na svojo roko, ko je poveril redarsko oblast kantonskim oblastvom. Ta konzul je bil od kantonskih oblastev enostavno prevarjen. Na ta način so se Kitajci brez krvi polastili angleškega ozemlja. V Hankov sta bila poslana dva člana angleškega poslanstva v Peking, da vso stvar preiščeta. Angleški poslanik v Pekingju je predlagal svoji vladi, naj proti kantonski vladi započne najenergičnejšo oboroženo akcijo.

DELO ZA NOVI PRORAČUN.

Beograd, 10. jan. Iz ministrstva financ je bil izdan včeraj ta-le komunik: Mi-

nister financ dr. Bogdan Marčević je imel danes sestanek v svojem kabinetu s predsednikom finančnega odbora narodne skupščine dr. Radonjićem. Na tem sestanku so se pretresala vprašanja o delu finančnega odbora na proračunu in o tem, kako bi se to delo pospešilo, da bi bil lahko predlog proračuna predložen pravočasno plenumu narodne skupščine na razpravo.

VISOKO RUMUNSKO ODLIKOVANJE

MINISTRA SUPERINE.

Beograd, 10. jan. Te dni je rumunski poslanik Emendi izročil ministru pošte in telegrafa dr. Benjaminu Superini najvišje rumunsko odlikovanje veliki križ rumunske krone z lentjo. Tako odlikovanje ima pri nas samo še Uzunović.

Podmena in resnica v italijanski notranji politiki.

V Primorju, 6. januarja.

Warum in die Ferne schweifen?
Sieh', das Gute liegt so nah!

Ta dva verza nemškega pesnika vstajata nehote v spominu človeka vselej, kadar prihaja iz Rima vest, da je centralna vlada ukrenila, da je to ali ono ministrstvo ukrenilo, da je Mussolini ukretil zopet nekaj novega v prosep države, kar naj bi še prav posebej prihajalo v prid novim provincijam, novi Italiji, našemu Primorju. Kakor vselej, tako tudi danes, ko so današnji jutranji listi objavili najnovejšo okrožnico, ki jo je gospod Mussolini kot minister notranjih stvari poslal vsem prefektom.

Mussolini, ki poudarja v uvodu te okrožnice, da je ob priliki sprejema prefektov vseh provinc v razgovoru z vsakim posameznim razložil temeljne smernice za delovanje prefektov, hče, kakor pravi, s to okrožnico sedaj, ko je splošni politični položaj popolnoma miren, bolj podrobno določiti pravila, po katerih naj se ravna prefekt (veliki župan) v vsakdanjem izvrševanju svoje važne naloge.

Prefekt je najvišja državna oblast v pokrajini, neposredni predstavnik osrednje izvršilne oblasti. Vsi državljani, zlasti pa vsi fašisti, morajo spoštovati tega najvišjega političnega predstavnika fašistovske vladavine, se mu pokoriti in sodelovati z njim po njegovih navodilih. Prefekt mora, kjer je potrebno, pobujati in spravljati v sklad delovanje fašistovske stranke. Delo prefekta, oblasti, pa ne sme biti polovičarsko in »zdravljeno« avtoritete ali odgovornosti niso došne. Oblast je ena in edinstvena. Če tega ni, se vrača desorganizacija in razkroj države, se ruši eden temeljnih stebrov fašistovske doktrine, ki gre za tem, da se da trdnost, avtoriteta, ugled in moč državi, da se stori država edinstvena in nedotakljiva, kakor mora biti fašistovska država. Stranka in njeno vodstvo, od najvišjega do najnižjega, so le svestno orodje države v središču in na periferiji.

Predvsem je prefektova naloga, da z vso vmo stoji na braniku fašistovskega režima proti vsem tistim, ki bi skušali zahrbtno delati proti njemu in ga slabiti. Vsako popuščanje v tem pogledu bi bilo pogubno. Hitra in razumna inicijativa proti sovražnikom režima je stvar prefektov, pri čemur pa je treba paziti, da se ne delajo mučeniki iz neškodljivih in bedastih ljudi. Prefekti morejo s pomočjo novih zakonov o javni varnosti in drugih ukrepov v zaščito države nastopati z vso neupogljivostjo v vedno manj verjetnem slučaju, da bi se obnovil proti-fašistovski pokret.

Ali sedaj ko je država oborožena z vsemi svojimi varstvenimi in zatiralnimi sredstvi, je treba, da še izginijo neki »ostanki«, tako fašistovsko četništvo, ki je v letu 1927 naravnost anahronistično, sporadično, ali se vendar hrupno zopet pojavlja v trenutkih javnega razburjenja. Tako mora izginiti nezakonitost, in

ne samo tista, ki prihaja do izbruha v malenkostnih krajevnih nasiljih kateri škodujejo režimu in kateri sejejo nepotrebno in nevarno mržnjo, temveč tudi vsa ostala. Naj se zgodi kakoli vobče ali njemu, Mussoliniju samemu, doba povračilnih dejanj, opustošenj, nasilstev je končana, a predvsem mora jo prefekti z vsakim sredstvom preprečiti tudi vsako zasnovo demonstracij proti tujim predstavništvom. Prefekt, ki bi ne deloval v tem smislu, se bo smatral za neodločnega ali izdajalskega služabnika fašistovskega režima in bo kot tak kaznovan.

Prefekt mora vladi vedno govoriti resnico, zlasti tedaj, če je neljuba. Javni red se ne sme kaliti niti najmanj. Z ozirom na politične in vojaške moči, s katerimi razpolaga režim, ter z ozirom na rastoče soglašanje naroda in na korporativni ustroj mas, se javni red v teh petih letih ni nikdar (?) in ne bo nikdar kalil v velikem obsegu in na nevaren način. Vsekakor more fašistovski (!) prefekt s svojim budnim delovanjem preteči dogodke, ki bi mogli kaliti javni red in sicer s tem, da odstrani njih vzroke.

Poleg varovanja javnega reda, kar je neposredna naloga policije, pa se more fašistovski prefekt baviti tudi s čuvanjem »moralnega reda« v tem, da deluje pomirjevalno, da vzdržuje ravnotežje, mir in pravičnost. Orožništvu, črnim sracem, agentom javne varnosti, kateri izvajajo zakone proti protidružabnim življenjem, gre veliko uvaževanje in spoštovanje.

Fašistovski režim mora z največjo vmo in skrajno natančnostjo paziti na upravo javnega denarja. Denar ljudstva je svet. Zato je treba z najbudejšo pozornostjo kar najmarljiveje nadzirati vse upravno in denarno poslovanje, od občinskega do sindikatskega. Fašistovski prefekt mora biti v stalnem stiku z občinskimi načelniki. Vsi, ki upravljajo javni denar, morajo biti ljudje najčistejšega poštenja. Zlasti morajo fašistovski prefekti v južni Italiji odločno zatreti vse kamoristične in volilnopolitične ostanke starih režimov.

Fašistovski prefekt mora izvršiti potrebno izčiščenje nižjega uradništva ter naznaniti škodljivce stranki in odgovornim režimskim organizacijam. Fašistovski prefekt mora naložiti, da se odstranijo in izženejo iz vseh režimskih organizacij in sil vsi dobičkarji, pokrovitelji, lažnjivi kljukci, malosrčneži, politiki, naduteži, blebeteži, trosileci nesloge in vsi tisti, ki živijo brez jasnega in javnega delovanja.

Prefekti fašistovskega režima morajo v kar največji meri upoštevati posameznike in organizacije stvoriteljev italijanske zmage v svetovni vojni.

Fašistovski prefekt ni prefekt demokratsko-liberalnih časov, ko je bil prefekt predvsem volilni agitator. Sedaj, ko se o volitvah ne govori več, se prefekt

popolnoma izpreminja: njemu gredo vse inicijative za povzdigo časti režima, za povečanje njegove moči in ugleda v socialnem in umstvenem pogledu. Baviti se mora z vsemi vprašanji, ki se tičejo blagostanja prebivalstva v njegovem področju, vse življenje provincije mora izhajati od njega. Pokazati mora ljudstvu, da fašistovska država ni sebična, hladna, neobčutljiva. Zlasti mora tako delovanje veljati novim rodovom, ki se uvrščajo v »balile« in fašistovske »predstaze« (šolska deca in šoli odrasla mladina) ter jih je treba smatrati za veliko, sijajno obljubo bodoče fašistovske Italije.

To so smernice. Vem, da ste zvesti predstavniki fašistovske države. Izvajali jih boste torej razumno, vztrajno, zvesto.

Gospod Mussolini je s to okrožnico dal prefektom res zelo lepa, zelo točna navodila za njihovo sodelovanje. »Najznačilnejše v njih pa je dejstvo, da gospod minister notranjih stvari ne govori nikjer in nikoli prefektom kot vladnim, državnim organom, temveč povsod in vselej le kot prefektom fašistovskega režima, kot fašistovskim prefektom, kot eksponentom in predstavnikom fašistovske stranke, kar je še prav posebno jasno izraženo v oni točki, kjer se nalaga prefektom izčiščenje nižjega uradništva, pri čemer naj prefekti ne naznanjajo škodljivcev višjim državnim instancam, temveč — fašistovski stranki! Potemtakem torej Italija ni več država italijanskega naroda, ki naj bi imela v vladi svoj najvišji izvršilni organ, temveč je država fašistovske stranke, katera je obenem tudi najvišja, edina instanca v državi, oziroma katera je sama posebljena država. Ker se vedno poudarja, da šteje fašistovska stranka okoli enega milijona vpisanih pristašev, je gospodin Mussolini hotel povedati s to okrožnico čisto jasno in točno, da je ta milijon fašistov, ki tvori fašistovsko stranko, tisti činitelj, ki ima in mora imeti edini absolutno vso oblast nad ostalimi 41 milijoni italijanskega naroda. Italijanske države torej danes ni več; je samo še država italijanskega fašizma! Fašistovski prefekt pa upravlja to fašistovsko državo po fašistovskih načelih za fašizem!

To v splošnem. V podrobnostih je gospod Mussolini šel zelo daleč in določil silno natančno, kako naj ravna prefekt, da bo ta fašistovska država v resnici mirna, srečna, da bo napredovala v vsakem pogledu. Posebno je poudarjena v okrožnici skrb, ki naj jo ima prefekt za javni mir in red, ki se nikakor ne sme kaliti. Fašistovsko četništvo se zatre popolnoma, nameravana nasilstva se morajo preprečiti že v njihovem spočetju in ljudstvo mora imeti občutek, da je popolnoma varno, da more živeti in delati mirno in nemoteno za svoje in splošnosti blagostanje, pri čemer bo imelo v fašistovskem prefektu moža, ki bo kakor oče za svojo družino skrbel za vse njegove potrebe. Dejal bi: glej, zlati vek prihaja Italiji, in seveda tudi našemu Primorju! Nič več nasilstev, nič več preganjanj, nič

več zatiranja, vse sama dobrota in lepota. Ali — —!

Da, ta »ali«!

Gospod Mussolini je v prvih dneh meseca novembra prevzel ministrstvo notranjih stvari, tedaj, ko je šlo za to, da se po bolonjskem atentatu nanj z novimi zakoni o javni varnosti kar najtemeljiteje zaščiti mir in red v državi. Takoj nato je poklical k sebi prefekte vseh provinc in si dal poročati o položaju. Potem so prišle spremembe v prefekturah in končno ta okrožnica. V Trst je prišel nov prefekt. Gorica je dobila svojo prefekturo, ostala pa sta prejšnja prefekta v Puli in na Reki. Sta pač moža, ki zaslužita zaupanje gospoda Mussolinija. In glejte, sedaj se je doznalo, da je v začetku meseca novembra poklical pulski prefekt k sebi vse predstavnike fašizma v pulski provinciji in jim ponovil besede, ki postavljajo v zelo čudno luč zaupanje, ki ga ima gospod Mussolini v tega gospoda prefekta in njegovo delovanje. Pulski prefekt je namreč govoril fašistovskim predstavnikom iz vse Istre, da se v ministrstvu pripravljajo odredbe, ki bodo popolnoma zvezale roke prefektu glede njegovega postopanja napram »drugorodcem«. Gospod Mussolini hoče, da se ravna z njimi, kakor z ostalimi italijanskimi državljani, če vrše svoje državljanske dolžnosti redno in pošteno. Ker ima torej prefekt vezane roke, naj pa oni, fašisti, store v tem pogledu, če sar prefekt ne more in ne sme storiti, za kar jim daje polno svobodo.

Tako je govoril, dobro vedoč, kaj se pripravlja v Rimu, in teh svojih navodil istrskim fašistovskim predstavnikom ni preklical tudi ne potem, ko je bil sam pri Mussoliniju, da mu je poročal o položaju v Istri, in jih sploh do danes še ni preklical.

Kaj pomagajo potem vse okrožnice, če se njihova navodila, preden pridejo na mejo, omanejo toliko, da ostane za »drugorodcem« edino le še trnje na tem šibju! Kaj pomaga potem vse govorjenje o miru in redu ter zatretju vseh nasilstev, če si prefekt že naprej po pilatovsko umiva roke zaradi vsega onega, za kar je dal polno svobodo fašistovskim nasilnikom! Tako moremo biti le trdno prepričani, da bo Mussolinijeva okrožnica, kolikor naj bi se nanašala tudi na zboljšanje razmer, v katerih živi naš narod v Primorju, ostala samo lepa beseda, a z našim narodom bodo ravnali tako, kakor so ravnali doslej. Prefekt bo zamiljal in si začepil ušesa, da ne bo videl ne slišal, kako ga bodo topli drugi. Vse v čast in slavo fašizma in njegovega režima!

Kratke vesti.

Novi litovski diktator je dal aretirati vse komunistične člane mestnega sveta v Kovnu, ker so protestirali proti usmrtni štiri komunistov. Politične nasprotnike pa je dal internirati v posebnem taboru v Vorni. Med aretiranci je zlasti mnogo novinarjev.

Gajda je poslal francoskemu poslaniku v Pragi pismo, v katerem ga prosi, da uvede proti njemu francosko sodišče kazensko postopanje zaradi očitka, da je Francijo izdal boljševikom. Gajdovi nasprotniki smatrajo Gajdovo pismo le kot reklamo.

Ch. Lucieto:

25

Spomini francoskega vojnega defektiva.

Poskus s temi ljudmi je imel zelo uničujoče posledice... za Nemčijo.

Sicer pa je večina teh agentov ki niso mislili na to, da jih bodo Nemci neki dan poslali v Francijo ali Anglijo, takoj, ko se je vojna pričela, pokazala svojo pravo barvo, se javno hvalila kot germanofili in so bili kot taki dobro znani našim lastnim agentom.

Ko so Nemci skušali uvesti k nam Špance, Holandce, Švicarje ali Skandinavce, je bila to sama izguba.

Tu hočem omeniti dejstvo, ki ga gotovo nihče ni poznal. Brezdvomno se spominjate na grozni utis, ki ga je napravila na svet novica, da so dali Nemci komandantom svojih podmornikov povelje, da morajo uničevati zavezniške in nevtralne ladje, »ne da bi pustili sledu«.

Prej so nemški podmorniki, predno so potopili kako ladjo, dovolili moštvo, da je zasedlo rešilne čolne in se tako rešilo. Od sedaj naprej pa je bila stvar drugačna: moštvo je moralo deliti usodo ladje in se potopiti z njo.

Najprvo smo mislili, da hočejo Nemci s tem nevtralce preplašiti. Jasno je, da so se ti dvakrat premislili, predno so poslali kako natovorjeno ladjo v eno zavezniških dežel, ko so zvedeli, da so njih ladje z moštvom vred izginile »brez sledu«.

Toda kmalu smo zvedeli potom naših protišpijonažnih uradov, ki so delovali v pristaniščih, predvsem v Nantesu in v St. - Nazairu, da so bili agenti, rojeni Nemci, aretirani pri prihodu nekaterih nevtralnih ladij. Ti so imeli potne liste popolnoma v redu, toda ti potni listi so bili potni listi mornarjev, ki smo jih imeli zaznamovane v svojih seznamih, da so bili na morju izginili brez sledu.

Čeprav smo vedeli, da so Nemci v stanu izvršiti katerikoli zločin, da si preskrbijo potrebnih podatkov, ki bi jih zanimali, vendar iz začetka nismo mogli verjeti, da bi uganjali tako divjaške stvari.

In vendar je bilo tako. Iz Havra, iz Marseilla, iz La Rochella, iz Nautesa in St. - Nazaira je prihajalo poročilo za poročilo, da so aretirali nove nemške špijone, ki so imeli pri sebi tuje potne liste.

Na drugi strani pa so se tu in tam ponavljali atentati, iz katerih je bilo razvidno, da se je nemškim agentom posrečilo priti v deželo.

Takoj smo obvestili vso svojo obrežno nadzorovalno službo in jo pomnožili z agenti, ki smo jih poslali iz notranjosti dežele.

Začelo se je natančno raziskovanje. Skušali smo najti v Franciji in v inozemstvu nevtralne mornarje, ki so bili žrtev kaknega torpediranja, da bi spoznali način, kako Nemci postopajo v takem slučaju. Toda našli nismo ničesar.

Ladje in njih moštva pa so še vedno na skrivnostni način izginjala.

Dospeli smo torej na mrtvo točko, ko smo neki dan dobili sledečo okrožnico:

St. 90780 A. B.

Pariz, dne....

Okrožnica!

V nadaljnje postopanje javljam, da je podpisani U... K..., rojen 27. VII. 95, v U... (Finlandija), izjavil, da je bil 21. oktobra 191... norveški parnik »H... K...« na krovu katerega je služil, ustavljen od nemškega podmornika, kojega poveljnik je odvezel vse potne liste moštva.

Popis mornarja U... K...: 1.68 m, 22 let, kostanjevi lasje, navadno čelo, svetlosive oči, raven nos, okrogel podbradek, usta primerna. Posebni znaki: nič.

Podpis nečitljiv.

To pot smo dobili dokaz, da so nemški podmorniki samo zato potapljali ladje in njih moštva, da so mogli dobiti v roke potne liste ljudi, ne pa radi ladijskih listin, s katerimi itak niso mogli ničesar početi.

Podvojil smo nadzorstvo n tako v teku dveh mesecev odstranili nevarnost. Tudi to pot so ga Nemci polomili.

Kar se pa tiče ravno onega U... K..., o katerem govori gornja okrožnica, smo zadevo popolnoma razčistili.

Neki dan smo na krovu nadzorovalne ladje, okoli 10 milj od rtiča Saint - Gildas, ustavili ob šesti uri zvečer norveški parobrod, ki je vozil v Bordeaux.

(Dolje prihodnja!)

Dnevne vesti.

PROTIKULTURNO ŠTEDENJE.

Ravnatelj beograjske Narodne knjižnice je razkazoval znanu knjižnico ter ga seznanjal z njenimi zakladi. Ko ga je opozoril na glavne stvari, pa ga pelje pred neko omaro in reče: »Tu pa je shranjen moj največji pones. Tu je 112.000 dinarjev, ki sem jih prištel.« In mož je bil na ta živ dokaz svoje nesposobnosti silno ponosen.

Zakaj samo dokaz nesposobnosti je, če knjižničar štedi, mesto da bi pomnožil s kreditom, ki mu ga je dal proračun, svojo knjižnico. Da bi bila beograjska knjižnica tako popolna, da bi imela že vse, kar rabi, je vendar več ko izključeno.

Ampak to protikulturno štedenje ima še drugo slabo plat. Kakor znano, so naši vladni krogi štedljivi zlasti pri malenkostih in v kulturnih zadevah. Že celo pa, če gre za slovenske kulturne zadeve. Ali je potem čudno, če bodo ti vladni krogi črtali tudi vsem drugim knjižnicam že itak nizke dotacije, ko pa jim daje beograjski knjižničar tako lep vzgled, da se more pri knjižnicah prištediti!

Novi proračun tudi že dokazuje, da je vzgled beograjskega knjižničarja imel uspeh in proračun ljubljanske študijske knjižnice je bil tako reducirani, da ne bo mogla plačati niti vezave dolžnostnih eksemplarjev, kaj šele, da bi naročila vse one revije in knjige, ki jih ljubljanska univerza neobhodno rabi.

Druga je seveda stvar, če je hotel beograjski knjižničar s svojim štedenjem naglašati, da je beograjska knjižnica tako bogato dotirana, da tudi pri najboljši volji ne more porabiti dovoljenega kredita. V tem slučaju pa je seveda stvar druga in samo pravilno bi bilo, da bi ta denar dobila ljubljanska knjižnica, ki pač ne bi bila pri sedanjih mizernih dotacijah v prav nobeni zadregi, kako bi denar plodonosno uporabila.

Ampak zaradi prevelike dotacije beograjske knjižnice naj ne trpi že itak zapostavljena ljubljanska knjižnica!

— **Kraljevo božično povelje.** Povodom pravoslavskih božičnih praznikov je izdal kralj na vojstvo in mornarico sledeče povelje: »Ob priliki božičnih praznikov čestitam oficirjem in vojnim uradnikom, podoficirjem in vojakom drage mi vojske in mornarice ter jih pozdravljam!« »Krist se je rodil!« Srečne praznike! Aleksander.

— **Rojstni dan kraljice Marije** se je proslavil včeraj po vsej državi. Zvečer je bil svečan dvorni ples.

— **Rumunsko odlikovanje ministrskega predsednika.** Rumunski poslanik na našem dvoru je izročil ministrskemu predsedniku Nikoli Uzanoviću veliki križec, s katerim ga je odlikoval rumunski kralj. Veliki križec je najvišje rumunsko odlikovanje.

— **Uradni list št. 2**, z dne 5. januarja 1927 objavlja pravilnik šole za sestre v zavodu za socialno-higijensko zaščito dece v Ljubljani.

— **Podaljšanje policijske ure.** Policijska ura v okolici policijskega ravnateljstva v Ljubljani in v mestu Mariboru se določa za gostilne do 24. za kavarne pa do 2. ure jutraj. Odredba stopi v veljavo z dnem objave v »Uradnem listu«.

— **Številne premestitve profesorjev v Bosni.** Zadnje dni so postale v Bosni premestitve profesorjev nenavadno pogoste. Zdi se, da se premeščajo profesorji iz političnih ozir. Nekateri profesorji so prestavljeni iz Sarajeva na deželo v najobskurnejša gnezda, nekateri celo dalje, na Hrvatsko.

— **Konferenca mednarodne donavske komisije.** Kot poroča »Giornale d'Italia«, se sestane mednarodna donavska komisija dne 15. t. m. v Rimu pod predsedstvom italijanskega delegata. Na konferenci se ima urediti plovnost pri železnih vratih. Pri reševanju vprašanja bosta imeli naša država in Rumunija gotove prednosti.

— **Iz zagrebške statistike.** Leta 1926 je bilo prijavljenih pri zagrebški policiji 43 javnih shodov, od teh je dobilo dovoljenje 36, 7 jih je bilo prepovedanih. Strokovnih in zapunih sestankov je bilo prijavljenih 62, 60 jih je bilo dovoljenih, 2 prepovedana. Javnih predavanj, razven predavanj na univerzi, se je vršilo 10. — V Zagrebu je bilo 146 kulturnih in prosvetnih, 48 dobroteljskih, 10 nacionalnih, 85 sportskih in telovadnih društev, 2 društvi za olepšavo mesta, 2 društvi za tujski promet, 5 planinskih društev, 1 zabavno, 4 umetniška društva ter 162 stanovskih, strokovnih in drugih organizacij, skupaj torej 465. S koncem leta je prenehalo delovati 7 društev. — Kolporterskih izkaznic je bilo izdanih v Zagrebu 1926. leta 125. — Ruskih emigrantov je bilo na teritoriju mesta Zagreba leta 1926 2137 proti 2315 koncem leta 1925.

— **Kolike je odvjetnikov v Sloveniji.** Dne 31. decembra 126 je štela odvjetniška zbornica v Ljubljani 195 članov. V Ljubljani je izvrševalo prakso 67 odvjetnikov, v Mariboru 32 v Celju 17, v Ptuj in Murski Soboti po 9, v Novem mestu 7, v Dolnji Lendavi in v Kranju po 4, v Brežicah, Kamniku, Konjicah, Kočevlju, Ljutomeru, Radovljici in Slovenski Bistrici po 3, v Gornji Radgoni, Krškem, Laškem, pri Sv. Lenartu in Slovenskih goricah, v Litiji, Ormožu, Slovenjgradcu in Smarju pri Jelšah po 2, v Cerklju pri Raketi, Črnomlju, Gornjem Gradu, Kozjem, Metliki, Ribnici, Škofji Loki in Sošanju pa po eden. Število članov ljubljanske odvjetniške zbornice se je napram letu 1925 za 4 zvišalo. — Kot kaže ta statistika, smo z odvjetniki dobro preskrbljeni.

— **Gripa se še vedno širi.** V Worusu je umrlo dne 5. t. m. na gripo 5 oseb, v Lyonu dne 6. t. m. 60, v Marselju pa 17.

— **Tihotapec tobaka ustrelen.** Iz Imotske poročajo: V zadnjem času se je razširila po Dalmaciji in Hercegovini prava epidemija lihotapectva s tobakom. (Mimogrede omenje-

no je vzrok temu dejstvo, da plača država pridelovalcem za tobak zelo nizko ceno.) Skoraj ne mine teden, da bi ne preganjali financarji na dalmatinsko-hercegovinski meji kakšnega tihotapecta. Tako so jurili tudi te dni na skupino težko otovorjenih zlikovcev, ki so tekli, čim najhitreje so jih nesle noge. Končno so morali rabiti financarji orožje. Pri tem so enega od tihotapectov ubili.

— **Novi izseljeniška kvota za Zedinjene države.** Iz Washingtona poročajo: Senat je sklenil, da naj se pripravi poročilo glede kvote za priseljence. Nova kvota stopi lahko v veljavo že s 1. julijem 1927, pogoj je, da pristane na to predsednik do 1. aprila.

— **Zverinska mati.** Kot poročajo iz Hamburga, so našli te dni v neki mecklenburški vasi, ko so kopali neki vodnjak, globoko v zemlji štiri otroška okostja. Oblasti sumijo, da gre za zločin neke sedaj poročene ženske, ki je umorila svoje štiri nezakonske otroke, da se je mogla poročiti. Ženska je bila aretirana. Znjo vred so odgnali v preiskovalni zapor njenega očeta, upokojenega železničarja, o katerem sumijo, da je bil pri zločinu soudeležen.

— **Ukraden diamant Napoleona.** Italijanski grofici Mocenni Faina je bil te dni ukraden med vožnjo v avtomobilu na poti iz gradiča Cappelungo v Peruggio dragocen črn diamant, ki je bil nekoč last Napoleona. Grofica je hranila diamant v posebnem kovčegu.

— **Dva mlada ponarejevalca novčanic.** Iz Tropave poročajo: V zadnjem času so se pojavile v večih krajih zapadne Slezijske potvarjene 50-kronske novčane. Te dni sta bila aretirana pri razpečevanju falzifikatov dva mladeniča, od katerih je enemu 19, drugemu pa 17 let. Fantiča sta priznala, da sta potvarjala novčane sama. Falzifikati so precej posrečeni.

— **Mednarodni biro za pobijanje revmatizma.** Po inicijativni znanega nizozemskega zdravnika dr. van Bremena se ustanovi mednarodni biro za pobijanje revmatizma. Biro bo imel v vseh večjih državah filijalko ter bo izdal poseben list ki bo izhajal vsakega četrta leta in v katerem se bo zbiral ves material, ki bo rezultiral iz raziskavanja revmatizma.

— **Knjižnice javne, društvene, šolske in druge opozarjamo na okrožnico Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani.** Vsled visokih cen in splošne denarne krize si mnoge knjižnice niso mogle oskrbeti vseh na novo izšlih knjig zadnjih let. Da se temu vsaj deloma opomore, je dovolila Jugoslovanska knjižarna vsem knjižnicam pri naročilih 25% od knjig lastne in 10% popusta od knjig tuje založbe. Ponudba govori tudi o ugodnosti poštnine. Kdor ni prejel tozadevne ponudbe naj jo blagovoli zahtevati, na kar ma omenjena knjižarna odpošlje svoj najnovejši cenik s ponudbo. Ta ugodnost velja do 31. januarja 1927.

Ljubljana.

1— **Odstranite sneg s hodnika.** Mestni magistrat opozarja vse hišne in zemljiške posestnike v Ljubljani na dolžnost, da ob vsakem zapadu snega očistijo hodnik pred svojim posestvom. Čistiti je treba vse hodnike pred hišami, kakor tudi pred nezazidanimi parcelami in drugimi prostori in sicer v celi dolžini in širini. Poleg tega je treba očistiti tudi odtočni jarek (kadunjo) od hodnika. Kadar polzi ali se dela poledica je treba hodnik posuti s peskom, popelom ali drugo stvarjo. Kadar zapade sneg ponoči ali se napravi poledica, opraviti je snaženje ali posipanje vsaj do 7. ure jutraj. Pri neprestanem sneženju je snažiti hodnik večkrat na dan in tako posipati, da ni nevarnost za pešce. — **Z dvorišč se ne sme sneg ali led skladati na ceste,** temveč ga je treba voziti v Ljubljano ali na odkazano skladišče. — **Sneg, ki sam zdrži ali se pomeče iz strehe, morajo hišni posestniki nemudoma ob svojih stroških izvoziti s ceste.** — **Za južnega vremena je hodnike in pešpota po potrebi večkrat na dan očistiti luž in blata.** — **Prestopke teh določil bo mestni magistrat kaznoval in vrhu tega odredil, da se dotično opušteno ali nemarno opravljeno delo izvrši na stroške posestnika.**

1— **Opozorilo darkeplačevalcem.** Mestni magistrat ljubljanski opozarja na razglase delegacije ministrstva financ, ki so nabiti na reklamnih deskah in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za l. 1927, b) za odmero davka na poslovni promet za l. 1927, c) o vložitvi prijav za odmero davka od zaslužka telesnih delavcev za l. 1927 in d) o vložitvi naznanil službodajalcev o prejemkih svojega oseba.

1— **Ples Sokola I. na Taboru.** V soboto, dne 8. t. m. zvečer se je vršil v dvorani sokolskega doma na Taboru ples, ki je prav lepo uspel. Udeležila sta se ga med drugimi tudi divizijski general g. Kalafatović in veliki župan dr. Baltić. Ples se je vršil do rane ure jutraj ter se je mladina kakor tudi starejši, prav izvrstno zabavala.

1— **Delavska predstava v operi.** V soboto 15. januarja se vrši v ljubljanski operi predstava za delavce in nameščence. Predvaja se komična opera »Seviljski brivci«. Cene so polovične. Vstopnice dobite vsak dan od 10. do 12. ure dop. in od pol 6. do 9. ure zvečer v prosvetnem odseku Delavske zbornice v Gradišču št. 2, zadnji dan 15. januarja pa pri operni blagajni.

— **Izgubil se je lovski pes-fermač-resavec.** rujava barve s sivimi lisami. Pojasnila proti dobri nagradi na Ivana Zupana, blagajnika SLD v Ljubljani.

Maribor.

m— **Prva redna seja mariborskega občinskega sveta** v letu 1927 bo danes dne 10. januarja ob 17. uri v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu bo razprava o proračunu za letošnje leto.

m— **Alkoholna prepoved** je izdana na podlagi zadevnega zakonskega predpisa za dan

oblastnih volitev, predvolilni dan in dovolilni dan, to je 22., 23. in 24. t. m.

m— **Rezervne častnike,** člane mariborskega pododborja — poziva odbor, da pošljejo prijave za letošnje železniške legitimacije najkasneje do 15. januarja, kasneje pa do 15. dne vsakega meseca. — **Obenem** vabimo vse rez. častnike na drugarski večer, ki bo v četrtek, dne 20. januarja 1927 ob 20. uri v salonu hotela »Zamorec«. — **Opozorjamo** še posebej na občni zbor, ki se bo vršil tudi tam, pa v nedeljo dne 30. t. m. ob pol 10. uri dopoldne. Udeležba vsakokrat častna zadeva vsakega člana. — Odbor.

Tatvina pošne denarne vreče v Ljubljani pojasnjena.

V soboto popoldne se je vsa zadeva s poštno tatvino 80.000 Din popolnoma pojasnila. Od aretiranih petih oseb so prve štiri izpovedale popolnoma enako, tako, da se je policija prepričala, da niso oni izvršili prvotno tako zagonetne pošne tatvine.

Drugače pa je bilo s petim, s šoferjem pošnega avtomobila Ivanom Mandljem, ki se je pričel tekom preiskave zapletati v mnoga protislovja. Ostali štirje poštni uslužbenci, ki jih je policija izpustila že v soboto dopoldne, so izpovedali, da se je Mandelj nahajal pred kolodvorom za par minut sam,

ko so drugi prevzemali pošto na kolodvorski pošti. Tedaj je moral Mandelj smukniti v avto in odnesti denarno vrečo.

To potrjuje tudi dejstvo, da se je potem na glavni pošti, ko je bila tatvina odkrita, naglo odstranil s izgovorom, da ga vse skupaj nič ne briga in da ima o skrbi le za avto. Aretiran je bil šele drugi dan jutraj. Sam je trdil, da je šel na usodni večer spat že ob pol 10., vendar ni imel zato dokazov.

Pri njem so našli tudi nekaj denarja, o katerem je Mandelj trdil, da ga je vzel svoji ženi, kar pa je ta zanikala.

Pod težo teh okolnosti se je Mandelj po trdovratnem trodnevem tajeju krivde udal in tatvino priznal.

Po priznanju so ga krimin. organi spremili na ljubljansko polje, kjer je pokazal mesto v bližini bolnice za nalezljive bolezni, kamor je skril prazno vrečo. O denarju pa je trdil, da ga je izročil svojemu očetu Francu Mandlju na Selu, kjer pa so detektivni ugotovili, da je denar odnesla Mandljeva žena Amalija k svoji materi Prašnikarjevi na Glince. Pri policijski preiskavi so policijski organi našli še 74.880 Din. Aretirani so bili še Mandjev oče in mati ter tašča Prašnikarjeva, dočim je Mandljeva žena na prostem, ker je šele pred dobrim mesecem porodila.

Kakor je videti, bo pomladanska porota razpravljala o nekaterih prav zanimivih slučajih, med katerimi Mandelj ne bo ravno zadnji po svoji zanimivosti in značilnosti.

Za slovensko Narodno gledališče.

PROTESTNI SHOD V OPERNEM GLEDALIŠČU.

Včeraj, v nedeljo, dne 9. t. m. ob 10. dopoldne je priredilo Udruženje gledaliških igralcev v opernem gledališču protestni shod proti redukcijam proračunov našega gledališča ter proti zapostavljanju tega umetniškega zavoda s strani državne uprave.

Shoda se je udeležilo mnogoštevilno občinstvo, ki je napolnilo vse prostore opernega gledališča. Na shodu so bile zastopane skoro vse naše politične stranke ter prosvetne organizacije, zastopana je bila tudi Trgovska zbornica. Med ostalim občinstvom smo opazili mnogo slovenskih prosvetnih delavcev, prav častna pa je bila udeležba s strani naše mladine.

Shod je otvoril predsednik Udruženja gledaliških igralcev g. Betetto, ki je pozdravil vse navzoče zastopnike in občinstvo ter se zahvalil za krasno udeležbo.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je g. Betetto naglašal, da naj bo ta shod glasen memento onim faktorjem, ki so si nadeli nalogo, da nam sistematično uničujejo naše gledališče.

Gledališče nam je kulturna potreba in imamo vse pravice, da se nam pusti neopornjeno. Pod masko štedenja pa se pripravlja ogromno znižanje proračuna za leto 1927-28, ki je tako občutno, da bi bilo v slučaju njegove uzakonitve vrženih na cesto nič manj kakor 40 članov našega gledališča. Ker je že dosedanje število članstva itak minimalno, bi to pomenilo za naše gledališče le vegetiranje in pričetek konca.

Še pred dvema leti je bilo članstva 260 oseb, ako pa se nameravana redukcija izvede, jih ostane še 160, včevši vse tehnično osebje, zbor, orkester, balet itd. Trenutno štejejo beograjski ansambl 420, zagrebški 380 in ljubljanski 205 članov. Kljub temu je priredilo tekom letošnje sezone naše gledališče več gledaliških predstav kakor pa zagrebško in sicer tako opernih, kakor tudi dramskih.

Enako more tekmovali naše gledališče z beograjskim in zagrebškim glede umetniške višine predstav, kar je dokazalo z gostovanjem naše opere v Sarajevu, Dubrovniku in Splitu, kjer je povsod odneslo venec zmage ter z gostovanjem drame v Beogradu.

Še en vzrok je, zakaj bi morali merodajni faktorji podpirati naše gledališče. Vsi vemo, da je naše gledališče praktična visoka šola za artističen naraščaj zagrebškega in beograjskega gledališča. In že zato zasluži naše gledališče polno uvaževanje.

H koncu svojega govora stavi govornik javno vprašanje na finančnega delegata dr. Šavnika, v koliko odgovorjajo resnici informacije, ki se glase, da je državno računovodstvo spočetka zahtevalo le, da finančna delegacija ustavi začetkom decembra izplačevanje črtanih subpozicij in si pridrži nadaljnje tri mesečne obroke, ki so bili črtani v reduciranih subpoziciji, o vrnitvi ostalih že prejetih devetih obrokov pa ni bilo govora. Gospod finančni delegat pa je baje iz lastne inicijative napravil na državno računovodstvo vlogo, v kateri zastopa stališče, da mora uprava gledališča vrniti tudi že porabljenih devet obrokev in sicer takoj. Naravno, da si državno računovodstvo ni pustilo tega dvakrat reči in je

svoje prvotno stališče spremenilo v smislu predloga finančnega delegata, katerega se za enkrat trdovratno drži.

Ni naša naloga, da razmišljamo, na kaki finančni bazi naj se uredi zadostna dotacija slovenskega gledališča. Poklicani faktorji naj to uredijo na način, ki bo zagotovil našemu gledališču procvit in napredek v čast in slavo vse Slovenije. Ta naša zahteva je utemeljena in pravilna.

Občinstvo, ki je že preje prekinjalo govornika s pritrdilnimi medkljci, je sprejelo govor g. Betetta z burnim odobravanjem in s tem pokazalo, da se popolnoma strinja z zahtevami naših gledaliških igralcev.

Sledil je govor g. Bravničarja, ki je govoril o položaju našega opernega orkestra, ki je že itak reducirani in ga še nameravajo reducirati na borih 29 moč, to je na stanje kakšnega boljšega salonskega orkestra.

Minister n. r. prof. Sušnik je izrazil v imenu Prosvetne zveze in njeje sorodnih organizacij ter v imenu SLS najlepše simpatije akciji gledaliških igralcev ter jih pozval naj vztrajajo v svojem boju, za njimi pa bo stal ves narod.

V imenu Zveze kulturnih društev je izrazil njeno solidarnost g. Prešeren, poudarjajoč, da je slovensko gledališče vzor in učitelj vsem slovenskim diletantskim odrom ter vrši kot tako eminentno važno kulturno delo.

V imenu SSLU je govoril jurist Iskra, poudarjajoč, da bi morala narodna svoboda zagotoviti popoln obstoj najvišjih slovenskih kulturnih zavodov: univerze in gledališča.

V imenu SDS je izrazil njeno naklonjenost in podporo stremljenjem za slovensko gledališče g. dr. Puc.

Arh. Rado Kregar je v imenu NRS v Sloveniji obljubil, da bo NRS vedno stala v vse potrebno, da se zagotovi obstoj slovenskega narodnega gledališča.

Zastopnica konzervatoristov gđ. Vera Popovičeva je prečitala plameteč protest mladine proti okrnjevanju slovenskega gledališča.

Dr. Vurnik pa je napovedal referat, v katerem bo na konkretni podlagi razpravljal o sanaciji krize v gledališču in o glavnih vzrokih ter krivcih današnjega gledališča.

Obžalovati je, da je prišlo med nekim govorom do neumestne demonstracije proti neki politični stranki. To dokazuje, da gotovi strankarji nimajo niti pojma o narodni disciplini.

Prečitani sta bili tudi solidarnostni izjavi mariborskih in zagrebških gledaliških igralcev. Dalje je g. Jerman prečital mesto uprave poročilo o konferenci gledaliških upravnikov, ki se je vršila od 1. do 3. t. m. v Zagrebu ter resolucijo, v kateri se zahteva od merodajnih faktorjev, da zagotovijo našemu narodnemu gledališču neoviran razvoj.

Resolucija je bila soglasno sprejeta, nakar je g. Betetto ob pol 12. zaključil shod.

Zanimivo je tudi dejstvo, da je občinstvo s pogostimi medkljci in konstatacijami izrazilo svoje nezadovoljstvo, da se je gledališka uprava nekako abscentirala od sodelovanja pri tem protestnem

shodu. Sicer pa je bilo razpoloženje na shodu na višku.

Resolucija.

Udeležniki javnega zborovanja, ki ga je predložila »Udruženje gledalcev Ljubljane z naslovom »Naše gledališče pred katastrofo« v nedeljo, dne 9. januarja 1927 v opernem gledališču, so po zaslišanju referatov soglasno sprejeli naslednjo resolucijo:

1. Nar. gledališče v Ljubljani se mora ohraniti neokrnjeno v dosedanjem obsegu, ker je ta obseg minimalen in neobhodno potreben za redno uspevanje te kulturne institucije. V to svrhu naj drž. uprava nudi tudi za bodoče budžetno leto v celoti vsaj one zneske, ki jih dovoljuje Nar. gledališču v Ljubljani v Narodni skupščini sprejeti predlogi budžetskih razhodov ministrstva prosvete za leto 1926/27.

2. Nujna potreba je, da se dovoli Nar.

gledališču v Ljubljani virman subpozicije zvaniki v dobro ostalih pozicij in subpozicij v kritje osebnih izdatkov za prevezeno in kontraktualno članstvo. V slučaju, da je to neizvedljivo, naj se dovoli Nar. gledališču v Ljubljani naknadni kredit v višini zneska 596.000 Din, ki absolutno ne pomeni novo obremenitev budžeta ministrstva prosvete, ampak je ta vsota že dovoljena po Nar. skupščini v subpoziciji zvaniki.

3. Naj se Nar. gledališču v Ljubljani da neokrnjena dotacija budžeta 1926/27. leta z dodatkom, da sme Nar. gledališče porabiti v kritje izdatkov odobrenih po ministru tuji dohodke predstav.

Resolucijo so podpisali:

SLS, SDS, NRS, SSJ, Društvo književnikov, Zveza kulturnih društev, Prosvetna zveza, Trgovska zbornica, Delavska zbornica, Svet slušateljev univerze, Društvo konservatoristov, Udruženje gledalških igralcev Ljubljane.

Letna skupščina Ljubljanskega Sokola v Ljubljani.

Včeraj, v nedeljo dopoldne ob 11. uri se je vršil v telovadnici Narodnega doma v Ljubljani redni občni zbor Ljubljanskega Sokola. Udeležba članstva je bila zelo pitla, kar je dalo povod marsikaterim pikrim besedam s strani raznih govornikov.

Skupščino je otvoril br. starosta Bogomir Kajzelj. S toplimi besedami se je spominjal v prejšnjem letu umrlih članov, osebito dr. Karla Trillerja, Ante Viranta in Jakoba Zalaznika. Z zadovoljstvom ugotovi, da se je prvič od obstoja društva pojavil naš naraščaj pri telovanju izven naše države, v Pragi, s častnim uspehom, kjer je dosegel izmed jugoslovanskih društev 1. mesto in med vsemi 174 vrstami 2. mesto. Omenja mednarodno tekmo v Lyonu, kjer si je pridelala jugoslovanska tekmovalna vrsta 2. mesto ter ugotavlja, da je bilo na tej mednarodni tekmovalni tekmi, ki jo je priredila evropska mednarodna telovadna zveza, zastopano matično društvo kar s 4 brati: St. Vidmar, Drganc, Sršen in Šumi; slednji si je priboril naslov svetovnega prvaka. Odkrito graja razne škodljive pojave v društvu in se obrača na brate trgovce in obrtnike s prošnjo, da po možnosti uplivajo na svoje vajence, da se udeležujejo v Sokolu.

Po prečitani poslanice starešinstva jugoslovanskega sokolskega saveza sporoči župni starosta br. dr. Krejča ob burnem prihrjevanju iskreno pozdrave starešinstva.

Nato so sledila skrbno in izčrpno sestavljena poročila društvenih funkcionarjev v sledečem redu.

Iz poročila br. načelnika Vidmarja povzamemo, da je imel prednjački zbor začetkom l. 1926 28 članov, koncem leta 31, da je imel 9 rednih in 1 izredno sejo. Tudi on se spominja v daljšem govoru odličnega uspeha v Lyonu ter omenja v prošlem letu izpeljano higijsno ureditev telovadnice, napravo kopališča s 5 prhami, namestitve gorke garderobe za zimsko sezono in napravo velikega električnega ventilatorja v telovadnici, s katerimi napravami se je dosegla čistost in red v telovadnici.

Sestra načelnica Adela Možina izvaja, da je bil posebno oddelek dece številno zelo močan, povprečno število telovadk je znašalo 30—35, kar je za naše razmere premalo. Opozarja na pokrajinski zlet, kjer bodo tudi telovadke pokazale, da so vztrajno in zavedno vršile sokolsko delo.

Prosvetar Boris Orel je poklicno za držan ter prečita njegovo poročilo br. Kajzelj. Glasom tega poročila sta vodila prosvetno službo br. Orel in Ferdo Juvanec. Slednji je vodil pevski zbor, brat

Orel pa je oskrbel nekaj predavanj in proslav. Največje priznanje pa si je stekel v tem oddelku br. dr. V. Murnik s svojim ciklusom predavanj »O sokolski ideji«.

Tajnik br. Jože Čobal razloži pomen preureditve letnega telovadišča, glede katerega se društvo trudi, da ga dobi v najem za daljšo dobo let ter poudarja pravilnost boja za Narodni dom, ki ga bo vodilo društvo do zadovoljivega konca.

Iz poročila gospodarjev Slavo Simoniča in Leo Čebularja sledi, da so društvene prireditve donosale društvu izredno lep gnoten uspeh, namreč 56.000 Din; največ je donesla sokolska maškarada, namreč 41.000 Din, Silvestrov večer 12 tisoč 400 Din in Miklavžev večer 4 do 5 tisoč Din. Društvo je imelo 135.000 dohodkov, izdatkov 175.000 Din, torej primanjkljaja 40.000 Din, ki se bo gotovo pokrili.

Glasom blagajniškega poročila br. Luce Straussa obstoji imovina iz efektivnega denarja, inventarja in terjatev v skupnem znesku 215.000 Din. Slavnostni sklad, ki je zaenkrat nedotakljiv, šteje 36 tisoč dinarjev. Preračun za l. 1927 predvideva 177.000 Din izdatkov ter 135.000 dohodkov, izkazuje tedaj 42.000 Din primanjkljaja, čegar kritje pa je zagotovljeno. Članov je imelo društvo koncem leta 1926 884, imelo bi jih najmanj 150 več, če ne bi bilo društvo primerano člane radi neplačanja članarine črtati.

Na predlog računskih pregledovalcev je bil podeljen blagajniku absolutorij z iskreno pohvalo.

Nato se na predlog brata staroste Kajzelja izvoli br. dr. V. Murnik v priznanje njegovega intenzivnega dela na sokolskem polju za dosmrtnega častnega starosta matičnega društva.

Volitve pa so podale sledeči rezultat: starosta: Bog. Kajzelj; podstarosta: dr. Fran Kandare; načelnik: Lojze Vrhovec; načelnica: Adela Možina ter odborniki: dr. Alojz Brenčič, Irma Benčina, Tomaž Burgstaler, Josip Čobal, Leo Čebular, Leo Franke, Ferdo Juvanec, Janko Milost, ing. Albert Poženel, ing. Ignacij Perko, Rudolf Rudolf, Igo Rus, Viktor Rus, Lipe Sever, Lado Simončič, Slavo Simončič, Luče Strauss, Evgen Tujič, Stefan Žigon, Stane Žilič ter namestniki: sestre Magda Franchetti in Ada Kuhar, ter br. Ivan Rakovec, Franjo Žekar, Vladimir Šuklje in Ivan Vernik; pregledovalci računov br. Fran Barle, Veličan Fink in Olmar Pehani, za zastavonošo br. Stefan Žigon, namestnik Slavo Simončič.

Odbor se pooblašča, da imenuje zastopnike za Sokolski Sabor in župno glavno skupščino iz svoje srede.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Zacetek ob 20. uri svetov.

Ponedeljek, 10. januarja: »Triglavska bajka«. Red E.

Torek, 11. januarja: Zaprto.

Sreda, 12. januarja: »Pahljača lady Windermeere«. Red B.

Četrtek, 13. januarja: Zaprto.

Petek, 14. januarja: »Pri lepi krčmarici, premajera«. Red A.

Opera.

Ponedeljek, 10. januarja: Zaprto.

Torek, 11. januarja: »Plec v maskah«. Red C.

Sreda, 12. januarja: »Brivec sevilek«. Red D.

Četrtek, 13. januarja: »Tannhäuser«. Red E.

Petek, 14. januarja: Zaprto.

Sobota, 15. januarja: »Brivec sevilek, Delavska predstava pri znižanih cenah«. Izv.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU.

Repertoar.

Ponedeljek, 10. januarja ob 20. uri: »Plesni večer«. Meto Vidmarjevec.

Torek, 11. januarja ob 20. uri: »Lepa Helen«. Ab. C. Kuponi. Gostovanje ge. Poljeve.

Sreda, 12. januarja: Zaprto.

Četrtek, 13. januarja ob 20. uri: »Orlove«. Ab. C. Kuponi.

H koncertu Glasbene Matice v Mariboru.

Sporod Matičnega koncerta, ki ga proizvajajo dne 12. januarja, bo slovensko klasično vsebino. Naspoti zbrani družbi starejših pevskih klasikov je postavila Glasbena Matica tudi velik, čisto moderni zbor Emila Adamiča: Marija in brodar. Namen, ki ga zasleduje Glasbena Matica, je pri tej razporedbi čisto jasno zahtevan. Iz pesmi, ki se proizvajajo na tem večeru, se lahko v velikih obsevih pojasnjuje. Tako se iz starejše klasike (Atila pred Rimom, Ob rekah babilonskih) in novejših (Carmen saeculare in Grieg) stopoma razvija popolnoma moderni tip umetniške pesni, kakor jo zastopa naš najplodovitejši skladatelj Emil Adamič.

K posameznim zborom bi bilo menda še dobro nekaj pripomniti. Besedilo zbora »Na rekah babilonskih« se naslanja na svetopisemska ps. lma 135 in 136, ki opisujeta bolesto nesrečnih Judov v babilonski sužnosti. Dandni bi lahko rekli, da je to pesem političnih beguncev, pregnancev in brezpravnih. Razume jo najlaže tisti, ki je sam daleč od »domov očetav«. Test »Atila pred Rimom« ima zgodovinsko podlago, ki je ni treba razlagati. Posebej pa opozarjamo na božansko lep koral, ki ga prepeva preplašena procesija pobožnih kristjanov. Griegove pesmi izražajo globoko nežnost ljudske duše. Dali smo jih v naš program, da pokažemo lirčno nežnost švedske narodne pesni. Misel o »Mariji in brodar« smo že omenili začetkom, dodati moramo še nekaj besed k »Večni pesmi«. Carmen saeculare je hrvaški hvalospev na zmago imperatorja Konstantina nad nasprotniki in s tem tudi krščanstva nad poganstvom. Iz mogočnih akordov, ki bi jih v smislu kompozicije moralo proizvajati par sto dobrih pevcev — mimogrede tudi omenjeno, da jo peje Matica s poldrugstogri — razvidi lahko vsakdo, da ji je stvarnik mož, ki je vse svoje sile posvetil umetnosti na orglah. Ena najlepših točk v tej kompoziciji je skrivnostno šepetanje, ki se sliši, kakor pritažena molitev za samostanskim zidovjem, ki jo le prekmalu preglušijo petel konjskih kopit.

Vse skladbe, katere proizvajajo tokrat Glasbena Matica, so za Maribor povsem nove, vse se proizvajajo tukaj prvič.

Sport.

Skakanje s smučmi se je vršilo na dan sv. Trea kraljev v Hofgastelu; udeležencev je bilo 16, ki so pokazali prav dobre uspehe. Od 48 skokov se jih je posrečilo 46, dva smučarja sta padla. Najdaljši skok je bil 43 m, ki ga je izven konkurence dosegel Mayrl, toda je pri tem padel. Na prvem mestu sta bila Norvežan Carlsen s 36, 42 in 40 m in Buchmeyer z 41, 42 in 41 m.

Hoff zopet amateur. Proce Norvežana Charles Hoffa proti ameriški atletski uniji je končal s senzacionalno razsodbo, ker se je A. A. U. s Hoffom poravala in mu izplačala 900 dolarjev za narasle potne stroške ter ga obenem priznala za amaterja. Hoff se poravnal v svojo domovino, kjer bo intenzivno treniral za amsterdamsko olimpijado.

Za evropsko prvenstvo v hokeju na ledu so se priglasile Belgija, Švica in Ogrska, tako da je skupno 72 prijavljenih petimi državami: Nemčijo, Italijo, Avstrijo, Poljsko in Češkoslovansko prijavielih že 8 držav. Sigurno računajo še v vstopom Švedske, dočim je še negotov start Francije in Anglije, ki sportno sedaj itak ne pomenijo dosti v tej panogi.

Zgodovina svetovnega rekorda. Pri zadnji olimpijadi v Parizu se je vohbe pričakovalo, da bodo ameriški skakači dosegli posebno dobre uspehe zlasti ker je dan prej Amerikanec Le Gendre dosegel v petobju 7.765 m, ter s tem potolkel dosedanj višinski skok Gourdinov. Ker se je specialne konkurence udeležilo veliko večje število specialistov v skoku na daljavo kakor pa v petobju, so pričakovali vsi strokovnjaki, da bo ta rekord imel le kratko življenje. Toda ravno narobe! V predtekmalu sta se kvalificirala za finale samo dva Amerikanca, Gourdin in zamorec Hubbard, ki pa sta oba manj skočila kakor Le Gendre. Toda slučajno je rešil Hubbard to uganko. Pri naletu je imel občutek, da nekaj ni prav in je prošil trenerja Robertsona, naj ga opazuje. In res je Robertson opazil, da je Hubbard na neki točki pri naletu takorekoč tla pod nogami izgubil, ali kakor pravimo, da je v prazno stopil. Nato je Robertson progo natanko pregledal in našel, da ni bila popolnoma ravna, ampak takozvana »looping«-proga. Tla so bila namreč na dotičnem mestu nekoliko vdrti tako, da se je proga tik pred odskočno desko zopet nekoliko zvišala; če je tedaj skakalec to okolnost pravilno izbral, je dobil pri odskoku veliko večji koleb kakor drugi. Seveda je izključeno, da bi bil Le Gendre to zavestno storil, pač pa je ugoden rezultat bil odvisen od natančne tehnike skakača: hitrosti, dolgosti koraka in pa zmoglosti akomodacije. Ko so nato primerjali oba skakača, so ugotovili, da je bil Hubbard bolj majhen, da ima njegov nalet komaj verjetno razanco in da so njegovi koraki kratki in hitri. Le Gendre pa je, kakor vsi mnogoborci, velik in močan; njegov nalet obstoji iz dolgih, elastičnih korakov. Sodeč po tem, imajo atleti Le Gendrova tipa prednost pri skakanju na looping-progah, dočim je tip Hubbarda handicapan. Ta slučaj zopet kaže, da imajo na sebi malenkostne okolnosti večkrat velik vpliv na izvedbo telesnih vaj in da moramo biti previdni pri primerjanju uspehov, če nismo prej natanko proučili vse okoliščine.

Italijanski bokserji na Dunaju. V ponedeljek so na Dunaju prvič nastopili italijanski amaterski bokserji Lanzi, Orlando, Dehoratis in Carena, ki so z izbornim znanjem, fairnessom in disciplino napravili najboljši vtis. V načinu boja se razlikujejo od vedno skakljajočih in gibajočih se Švedov, čijih metoda se je na Dunaju udomačila. Italijani so zastopniki

ekonomije v gibanju, prežé stalno na slabost nasprotnika, ki jo pa bliskovito izrablja. S tem, da ne prenapenja o srca, dihal in mišic, pa tudi ne potrebujejo na Dunaju v pavzi rabljenega obdelovanca; ne pusté so polivati ali umivati z vodo, niti nasirati, niti s pahljačo se hladiti. Obožijo si samo usta in sekundant jim nategne hladni pas, da jim olajša dihanje. To je vse; in vendar so bili boji do zadnjega napeti in zanimivi.

To in ono.

IZOBČENJE SPINOZE.

Letos, dne 21. februarja 1927, poteče dvesto petdeset let, odkar je umrl veliki filozof Spinoza. Zanimivo je ob tej priliki vedeti, kako se je glasilo prokletstvo, ki ga je izreklo dvajset let preje nad Spinozo predst. jništvo amsterdamske sinagoge:

»Gospodje iz predstojništva vam naznanjajo, da so bili že dolgo poučeni o slabej obnašanju Baruha de Espinose in so se trudili sprebrniti in ga odvrti od slabe poti. Ker pa niso mogli tega doseči, ampak vsak dan prejemale vedno nove vesti o njegovih, z besedo in dejanjem oznanjevanih strašnih krivih nauk in zločinih in imajo za to mnogo verodostojnih prič, ki so izpovedale v prisotnosti imenovanega Espinose. Gospodje so ga zaslišali ter je bilo vse to pregledano od gospodov rabinov, s katerih privolenjem so sklenili izključitev imenovanega Espinose iz ljudstva Izrael ter objavljajo sledeče izobčenje (cherem) nad njim: Po sedbi angelov in sklepu svetnikov proklinjamo, zavrnjemo, zamerjamo in izobčujemo Baruha de Espinose s privolenjem Boga in tukajšnje svete občine vpričo svetih knjig Tore in 613 predpisov, ki so v njih pisani: S prokletstvom, s katerim je proklet Jozua Jeriho, s kletvijo, s katero je Elizej prokel defake, z vsemi zakletvami, ki so pisane v Zakonu. Naj bo proklet podnevi in ponoči! Naj bo proklet, ko spi, in proklet, ko vstane! Proklet naj bo, kadar odide, in proklet, kadar se vrne! Naj mu Gospod ne nakloni svoje milosti! Naj spusti svoj srd in jezo nad tega človeka, ki je obtežen z vsemi prokletstvi, ki so pisani v Knjigi Zakonov! Naj iztrebi njegovo ime izpod neba in naj ga kaznuje s tem, da ga loči od vseh Izraelovih plemen z vsemi prokletstvi firmamenta, ki so pisani v Knjigi Zakonov. Vi pa, ki verujete v Boga, Svojega Gospoda, živite in rastite! Varujte se, da ga nihče med vami ne nagovori, ne z usti in ne v pismu, da mu nihče ne napravi hake usluge, nihče naj ga ne sprejme pod streho, nihče naj se mu ne približa štiri komolce daleč, nihče naj ne čita hakega spisa, ki ga je on napravil ali napisal!«

Spinoza se je malo brigal za to kletev in je še naprej oznanjeval resnico. Zapustil je Amsterdam in je preživel še dvajset let v samotni in miru pred svojimi soplemenjaki.

VZROKI SMRTI PORODNIC.

Podatki o smrti mater, ki umrjejo ob porodu, kažejo, da je 70% teh smrti pripisati vzroku, ki bi se bili prav lahko preprečili potom pravilne oskrbe pred porodom in ob porodu. Najpogostejši vzrok je zastupljanje krvi (septicemia); dve petini vseh smrti je treba pripisati temu vzroku. Okuženje nastane v prvi vrsti vsled nesnažnega ravnanja s strani porodničarja. Smrti vsled okuženja krvi ob porodu bi se prav lahko popolnoma preprečile. Drugi vzroki smrti porodnic, ki bi se dali preprečiti potom pravilne porodničarske oskrbe, so odgovorni za četrtno vseh smrti.

Ravno kakor v slučaju detinske mortalitete, tako igra siromašnost veliko vlogo, kar se tiče razmerja smrti porodnic. Opriža se, da je v družinah, kjer mož manj zasluži, najti razmeroma več smrti ob porodu, to pa radi potrebnih sredstev.

ANEKDOTA.

Starega Fürstenberga so vprašali, zakaj je odpustil nekega svojega nastavljenca. »S tem človekom«, je odgovoril, »pa res ni mogoče delati. Ima dve najslabši lastnosti, ki jih more kdo imeti: je namreč trapasti in marljiv!«

Bernard Shaw se dolgočasi na nekem dobrodelnem koncertu, ki se je priredil pod protektoratom visoke ugledne dame.

»Ali se vam ne zdi, kako krasno svira kvartet?«

»Seveda, seveda.«

»Pa so tudi čudovito vigrani. Ti štirje igrajo že enajst let skupaj.«

»Enajst let...« odvrne Shaw ves zamišljen, »enajst let... mislil sem, da se dimo mi tu že mnogo dalj časa.«

M MO

Poldanska zabava, pri kateri se pleše in pije čaj, spada k fiksnemu dnevnemu redu elegantne dame. V to svrhu se nahaja v njenem trousseau-u par lepih »večjih« popoldanskih oblek. Linija je še vedno vitka, izdelava zelo preprosta. Značilen za to obleko je absolutno decentni stil. Kot material za to obleko se uporablja crêpe georgette, julietta, velours chiffon, jacquard, metalin. Če je napravljena ta obleka v obliki kashe, ima skoraj vedno pas iz dragocenega materiala ali pa z dekorativno zaklono. Krilo je kljub vsem nasprotnim govoricam še vedno kratko kot je bilo. Charleston zahteva to kratkost, ki daje dami dovolj svobode za kretnje. Ravni so modni dolgi, obleke segajo vedno bolj proti vratu ter imajo ozke ovratnike. Če stanuje dama v istem hotelu, v katerem se vrši ples, obleče čez obleko lahek plašč ali cape iz istega materiala kot je obleka. Plašč je bogato obšit s pristno kožuho. Barva obleke je večinoma srebrnosa, ali pa če dami bolj pristojna — rdeča, modra ali pa modrozelen. Klobuk in obuvale se morata glede barve z obleko natančno ujemati.

K. Kipling:

40

njiga o džungli.

Ampak tisto pomlad je bil želodec v njem ves nov, kakor je dejal Bagheeri. Odkar so mladike trstja postale šareno rujave, je pričakoval jutro, ko se vonji izpremenijo. Ko pa je prišlo tisto jutro in ga je Mor, prav ves blesteč v zlati modri in bronasti barvi, na vse grlo oznanil po meglenih gozdovih in je Mowgli odprl usta, da bi poslal glas naprej, so mu besede zastale za zobmi in obšlo ga je neko čustvo, ki se je pričelo v prstih na nogah in končalo v laseh, čustvo čiste nesrečnosti, tako da si je ogledal noge, ali ni morebiti stopil na trn. Mor je oznanjal nove sveže vonje, ostale ptice so povzele njegovo vest in od Waingunge je slišal hripavo cviljenje Bagheere — glas, ki je močno podoben kričanju orla in rezgetanju konja. Po poganjajočih vejah je Bandar-log vreščal in vršal, Mowgli pa je stal tam, prsa pripravljena, da se odzove Moru, hropeč in sopihajoč, ko mu je ta nesrečnost jemala sapo iz prsi.

Stremeč se je oziral okoli sebe, vendar ni videl drugega kot posmehujoči se Bandar-log, ki se je klatil po drevju, in Mora z repom, razprostrtim v vsem sijaju, ki je plesal spredaj po obronkih.

»Vonji so se izpremenili,« je vikal Mor. »Dober lov, Mali brat! Kje pa je tvoj odziv?«

»Mali brat, dober lov!« sta žvižgala Chil, sivi jastreb, in njegova družica, ki sta se skupaj spustila izpod neba nizdol. Prhutala sta Mowgliju tik pred no-

som, da jima je izpadel majhen šop puhastega belega perja.

Rahel pomladanski dež — slonovi dež mu pravijo — se je osul po džungli v pol milje širokem pasu, pustil za seboj sveže lisje, mokro in kimajoče in se izgubil v dvojni mavrici in rahlem grmenju. Pomladno brnenje se je oglasilo za nekaj hipov in zopet uhljalo, ampak vse džungelsko ljudstvo se je oglasilo hkratu. Vse razen Mowglija.

»Jedel sem dobro hrano,« je rekel sam pri sebi. »Pil sem dobro vodo. Tudi me grlo ne boli nič se ne krči, kakor se je takrat, ko sem vgriznil modro areno korenino, ki mi jo je Oo, želva, priporočila kot čisto jed. Toda želodec mi je težak; brez vsakega vzroka sem govoril slabe besede Bagheeri in drugim, džungelskemu ljudstvu in mojemu ljudstvu. Tudi mi je sedaj vroče, sedaj mrzlo, sedaj zopet niti vroče niti mrzlo, ampak jezim se radi nečesa, kar ne morem videti. Huhu! Čas je, da grem malo letat! Nocoj pojdem čez brda, da naredim pomladanski tek tja do močvar na severu in zopet nazaj. Lovil sem preveč izlahke in predolge. Četrverica naj gre z menoj, kajti debelijo se kot beli ogrci.«

Poklical jih je, a nobeden se ni oglasil. Bili so daleč, da ga niso slišali, in prepevali z volkovi krdela p mladne pesmi; v pomladnem času dela namreč džungelsko ljudstvo malo razlike med dnevom in nočjo. Nato je ostro zalajal, a edini odgovor je bilo zasmehujoče mijavkanje majhne marogaste drevesne mačke, ki se je vila med vejami, ko je stikala za gnezdi prvih

mladičev. Spričo tega je vzrojil od togote in malo je manjkalo, da ni izdrl noža. Kmalu nato pa je postal silno ohel, dasi ni bilo nikogar, ki bi ga videl, in je megočno korakal po pobočju navzdol, brado pokonci, obrvi povešene. A ves čas ga ni niti eden izmed njegovega ljudstva vprašal ničesar, ker so vsi imeli preveč posla z lastnimi zadevami.

»Da, da,« je rekel Mowgli sam pri sebi, dasi je v svojem srcu vedel, da nima vzroka za to. »Ako pride rdeči pes s Dekkama ali naj rdeča cvelica zapleše med trstjem, bo vsa džungla cvileč priletela k Mowgliju in mu nadevala velika slonova imena. Sedaj pa, ker je pomladno oko rdeče in mora kajpada Mor kazati svoje gole noge v pomladnem plesu, džungla besni kakor Tabaqui... Pri bilu, za katerega so me kupili, ali sem gospodar džungle ali nisem? Tiho bodita! Kaj pa delata tukaj?«

Po neki stezi sta primalaha dva mlada volka iz krdela in iskala odprtega prostora, kjer bi se bojevala. (Gotovo se boš spominjal, da prepoveduje džungelsko postava vsak boj na kraju, kjer ga lahko vidi krdelo.) Dlaka na vratu se jima je ježila kot žica; lajala sta in počepala, da bi se spoprijela. Mowgli je skočil naprej, zgrabil z vsako roko enega za vrat v nameri, da vrže živali nazaj, kot je bil že večkrat naredil v igri ali na lovu krdela. Ampak doslej se še nikoli ni vmešaval v pomladanski boj. Volka sta planila naprej, ga zagnala v stran na zemljo in sta se iznova spoprijela, ne da bi trčila besede.

(Dalje prihodnjič.)

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para debelo tiskano

Stanovanje

obstoječe iz treh sob, poselske sobe, kuhinje, kopalnice in drugih priključkov, se odda s 1. februarjem 1927 v najem. — Vprašati je pri ravnatelstvu Vzajemne posojilnice, palača na Miklošičevi cesti.

Gospodična,

katera je cel dan odsotna, išče malo, preprosto sobico, najraje v sredini mesta. Ponudbe prositi na upravo lista pod »Soba«.

PRENOS - CEBIN

Vojkova 1/II. - Telef. 38

Dobro znana
tvrđka

kupuje vsako množino bakrovega oglja in suhih bukovih drv. Ponudbe: na sella postale 841, Trieste

Pravkar je izšla knjiga

Izidor Cankar:

Uvod v umevanje likovne umetnosti

8°, 224 strani, 48 slik. — Broš. 62 Din, v platno vezana 70 Din.

Nesite po knjigi, ki je najlepši božični dar! Naroča se pri Narodni galeriji v Ljubljani.

Prodaja se ceno

Mayerjev Lexikon 5. izdaja in »Weltall und Menschheit«. Naslov po uravnavi lista.

Instrukcije

išče visokošolce. Ponudbe prositi na upravo lista pod »Dober uspeh«.

Širite »Nar. Dnevnik«

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najčistejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

„GROM“ CARINSKO POSREDOVŠKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brzojavkam: „GROM“. Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulturnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino to

GRITZNER in ADLER

GRITZNER in ADLER

za dom, obri in industrije
v vseh opremlj.

Istotam platilni stroj DUBIED

Pusti v razpisu b. opremlj.

Večletna garancija

Solomonova za popravila.

Kisla casa, tudi na obroču.

Josip Petelinc
Ljubljana

Kisla Predorova spoznanja.

Se priporočajo za tisk
vseh trgovskih,
obratnih, industrijskih
in uradnih tiskovin.
Lastna knjigovodstva
TELEFON št. 334

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. O. O.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige,
brošure, cenike,
tabele, statuta, v
mila, letake, lepake,
posetnice i. t. d.

TELEFON št. 552